

การพัฒนาฐานรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน: กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านห้วยเสืออำเภอท่องพากภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
THE DEVELOPMENT OF STUDENTS STRENGTHENING IN MORAL ETHICAL MODEL:
A CASE STUDY OF BAN HUAY SUA SCHOOL, THONG PHA PHUM DISTRICT,
OFFICE OF ANCHANABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 3

ชูศักดิ์ สีสัน¹ พrushay หนูแก้ว² และจิรวรรณ นาคพัฒน์³

Chusak Sisan¹, Pornchai nookaew² and Jirawan Nakpat³

¹นักศึกษาหลักสูตร ค.ม. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²รองศาสตราจารย์ ³อาจารย์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

chusakssin7901@gmail.com, ssuprarak@yahoo.com, and jnakpat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยเสือ อำเภอท่องพากภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ดำเนินการวิจัยใน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูล กับผู้ที่เข้ามูลคือ ครู 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ 9 คน และผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมด 104 คน ปีที่ 6 จำนวน 30 คน 2) ขั้นการยกร่างรูปแบบ ทดลองใช้กับนักเรียน 30 คน และ 3) ขั้นการทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่ผ่านการหาคุณภาพความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และแบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test (dependent) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคราะห์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนพบว่า หลังการพัฒนาด้วยรูปแบบนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนศรีต่ำบล คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน คุณธรรมด้านความเคราะห์

Abstract

This research aimed to development moral and ethics enhancement model, case study of Ban Huai Sua School, Thong Pha Phum District, Office of Kanchanaburi Primary Education Area 3. The research conducted in 3 steps as follows: 1) Survey to gather information with 11 teachers, nine members of board of basic education, Ban Huai Sua School, and thirty parents of Primary grade 6 students. 2) The Moral Ethical Model drafting and tryouts with 30 students, and 3) Formal assessment with 104 students. Research instrument was moral and ethics enhancement model Student Validity is 4.68 of mean, and 5-Level rating Scale Moral Ethics assessment form Student with reliability is 0.92 to collect data which were analyzed in item of percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent at statistical significance of .05.

The findings : moral and ethics enhancement model student this development can strengthen morality-ethics student was high overall and in separate aspects as written in descending order : moral of discipline, moral of tolerance, and moral of respectfulness. Comparing the mean before and after the development with the moral-Ethical enhancement model. Students found that, Behind the development with a virtuous student increase with statistical significance at .05 level.

Keywords: moral and ethics enhancement model; Best School District (Rongrean Dee Sri Tambon), moral of discipline; moral of tolerance, and moral of respectfulness

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทคโนโลยีให้เท่าเทียมกับนานาประเทศเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการยอมรับจากนานาอารยประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการมีอำนาจต่อรองในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทคโนโลยี ประเทคโนโลยีที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะการ “คน” หรือประชากรของประเทศไทยที่สำคัญต่อการพัฒนาด้านดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยเช่นกัน การพัฒนากำลังคนหลายหน่วยงานให้ความสำคัญด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ทักษะในการทำงาน มีการแข่งขันความรู้ด้านวิชาการระดับนานาชาติ เช่น วิทยาศาสตร์โอลิมปิก คณิตศาสตร์โอลิมปิก เป็นต้น ทำให้เกิดการแข่งขันของสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถด้านที่ก่อร่วมกัน เพื่อชื่อเสียงของโรงเรียน ชื่อเสียงของประเทศไทย หรือแม้แต่การทดสอบระดับประเทศ เช่น การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-Net) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (องค์การมหาชน) และการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test : NT) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สถานศึกษาต่างๆ ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีผลต่อสถานศึกษาและครูและบุคลากรทางการศึกษา หากสถานศึกษานี้มีผลการสอบด้วยความรู้เหล่านั้นสูงจะส่งผลให้เป็นประโยชน์ เป็นชื่อเสียงต่อโรงเรียน และครูที่สอนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ สามารถนำผลการประเมินนั้นไปประกอบการยื่นขอให้มีและเลื่อนวิทยฐานะได้ ทำให้เกิดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านวิชาการเป็นสำคัญ จนลุลีเป้าหมายด้านคุณธรรม จริยธรรมไป ส่งผลให้นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม เป็นปัญหาของสังคม ตามมาในปัจจุบัน เช่น ปัญหาคุณธรรมด้านความวินัย ปัญหาคุณธรรมด้านความอดทน ปัญหาคุณธรรมด้านความเคราะห์และปัญหาอื่นๆ อีก เช่น การยกพวกตีกัน มีเพศสัมพันธ์กันในที่สาธารณะโดยไม่มีความยังคิด ซึ่งกระแสการแสดงออกของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันอุ่นมาในทางที่ไม่เหมาะสมตามที่เป็นข่าวอยู่เป็นประจำ ทั้งทางสื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เน็ต หนังสือพิมพ์ เป็นต้น เป็นการบ่งบอกถึงความบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนอย่างปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งนับวันมีแต่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

จากปัญหาที่ก่อร่วมมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับมนุษย์เราทุกคนเนื่องจากคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก หรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ร่วม กันในสังคมได้อย่างมีความสุข หากนักเรียนขาดการปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแล้วจะส่งผลไม่ดีเกิดเป็นปัญหาทั้งตัวนักเรียนเอง ชุมชน และขยายวงกว้างเป็นปัญหาระดับประเทศต่อไป ตรงกับขั้นตอนหากนักเรียนได้รับการปลูกฝังหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม มีขั้นตอน มีกระบวนการที่เหมาะสมจะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมซึ่งดับปัญหาต่างๆ ที่ก่อร่วมมาให้หมดไปโดยปริยาย ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาตระหนักรถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนในสถานศึกษาโดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดคุณธรรม จริยธรรม ไว้ใน มาตราที่ 23 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญความรู้คุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านี้ให้เด็ดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชาที่เรียน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งเน้นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพุทธศาสนา จิตใจ และปัญญา นอกจากนี้จากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย[1] โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเชื่อว่าคุณธรรม จริยธรรม ตาม เป้าหมายของโรงเรียนดีศรีตำบลนั้น จะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะ ความเมตตาบุญ ความเคารพ ความอดทน จิตสำนึกรักในครอบครัว สิ่งแวดล้อม การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนทำดีทุกวัน และผู้บริหารและครูปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้กับเด็กและเยาวชน ส่งผลดีต่อประเทศชาติอีกด้วย

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนอย่างเร่งด่วน การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นการวิจัยที่มุ่งค้นคว้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น เช่น อุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอน คู่มือ แผนการจัดกิจกรรม หนังสือ แบบเรียน หลักสูตร รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนาความต่อเนื่องจนทำให้การจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ [2] นอกจากนี้แล้วยังมีการขยายผลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล จึงเป็นหน้าที่โดยตรงในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ คุณธรรม จริยธรรมที่เน้นให้กับนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียนดีศรี ตำบลผู้วิจัยเน้นที่เป้าหมายหลักสำคัญ 3 คุณธรรม คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคราะห์[3] โดยผู้วิจัยได้สนใจการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยกำหนดเป็นรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนดีศรีตำบล เพื่อพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยเสือ อำเภอทองผาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูมิจันบuri เขต 3

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน ประกอบกับการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทั้งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ฟรุอย (Sigmund Freud) ทฤษฎีพัฒนาจาริยธรรมของเพียเจร์ (Piaget) ทฤษฎีต้นไม้คุณธรรม ของดวงเดือน พันธุ์วนิช ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบริท แบนดูรา (Albert Bandura) และทฤษฎีกระจ่างนิยมของเรสท์ ฮาร์มิน (Rath, Harmin) ซึ่งสรุปได้ว่าการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนแต่ละคนนั้นแตกต่าง กัน แต่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมของสังคมที่อาศัยอยู่ การจัดประสบการณ์ทางคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมได้ดีกว่าการปล่อยให้นักเรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนตามคุณธรรมโรงเรียนดีศรีตำบลทั้ง 3 ด้าน คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทนและคุณธรรมด้านความเคารพ นั้นต้องมีรูปแบบที่ชัดเจน รูปแบบที่มีคุณภาพ จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมได้ดีและยั่งยืน จึงได้ทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่ นักเรียนขึ้น โดยการวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวเสือ แล้วสังเคราะห์เป็นคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องนำมาพัฒนาหรือจัดกิจกรรมให้นักเรียนผ่านรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม จึงจะส่งผลให้ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

4. สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านหัวยเสือ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 337 คน ครุจำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหัวยเสือจำนวน 9 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 337 คน ทำการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างดังนี้

5.1.1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ครูจำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยเสือจำนวน 9 คน ผู้ปกครองนักเรียนขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างการยกเว้นรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ อำเภอทองผาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 เพื่อหาคุณภาพรูปแบบที่ยกเว้นขึ้น จำนวน 30 คน

5.1.3 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงทดลอง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ อำเภอทองผาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 104 คน

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดกับนักเรียนคือ คุณธรรมจริยธรรมที่มุ่งเน้นในโรงเรียน ดีศรีตำบลตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล 3 ด้าน คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทนและคุณธรรมด้านความเคราะห์ โดยมี ตัวแปรที่ศึกษา คือ

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

5.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณธรรม จริยธรรมที่มุ่งหวังหลังจากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาแล้ว คือคุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคราะห์

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา ระยะเวลาในการศึกษาทั้ง 3 ขั้นตอนของการวิจัยเป็นระยะเวลาทั้งหมด 3 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2556 – 2558

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (R1)

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเน้นการศึกษารอบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลที่ตามมาแต่เป็นการค้นหาข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว โดยการวิจัยมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด จะสอดคล้องแนวคิดเชิงระบบคือ ตัวป้อน (Input) ตัวป้อนของการวิจัยเชิงสำรวจ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ชัดเจนจะส่งผลให้กระบวนการ (Process) ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจสภาพความต้องการจำเป็น ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยเสือ โดยยึดกรอบการประเมินจริยธรรมของโรงเรียนดีศรีตำบล คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคราะห์ ศึกษาปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนดีศรีตำบล คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคราะห์ เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบวัดและประเมินผลกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ทำการตรวจสอบและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีค่าความสอดคล้องของนือหากับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.92 ในทุกกิจกรรม ทำการศึกษาภัยคุกคาม จำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยเสือ จำนวน 9 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การยกเว้นรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (D1)

ขั้นตอนนี้เป็นการยกเว้นรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนดีศรีตำบล โดยการนำข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจในขั้นที่ 1 (R1) มาเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทำการกำหนดคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนโดยให้สอดคล้องกับปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่สร้างขึ้น คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเหมืองสองท่อ อำเภอทองผาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สูงตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง

เครื่องมือในการวิจัย คือ รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ซึ่งกำหนดเป็นกิจกรรมและ แต่ละกิจกรรม มีค่ามีการดำเนินกิจกรรมประกอบและมีแบบวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรม ทำการตรวจสอบด้านเนื้อหาและประเมินความเหมาะสมสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีค่าความเหมาะสมสมอยู่ที่ระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ซึ่งการดำเนินการของรูปแบบมี 3 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมพร้อมคุณธรรม

ขั้นที่ 2 การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผ่านกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ติดตามพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 เดือน โดยครูประจำกิจกรรมเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการทดลองมาวิเคราะห์และแปลผล โดยหาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงทดลอง (R2)

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านห้วยเสือ จำนวน 104 คน เป็นชาย จำนวน 53 คน หญิง จำนวน 51 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ซึ่งจัดทำเป็นคู่มือในการทำกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และ 2) แบบวัดและประเมินผลการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามกิจกรรมที่ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน การดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการวิจัยพัฒนาโดยใช้แบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One Group Pretest-Posttest Design) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินโดยใช้สถิติทดสอบ t-test (dependent samples) ซึ่งเขียนเป็นรูปแบบการวิจัยได้ดังนี้

O1	X	O2
----	---	----

กำหนดให้	O1	แทน	การทดสอบและเก็บข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น
	X	แทน	การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโดยการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่พัฒนาขึ้น
	O2	แทน	การทดสอบและเก็บข้อมูลหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (D2)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยนำข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยเชิงทดลองจากข้อที่ผ่านมา เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาความบกพร่องของรูปแบบแต่ละกิจกรรม รวมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้สมบูรณ์

7. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยเสือ พบว่า ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความมีวินัย ด้านความอดทน และด้านความเคารพ ภาพรวมสภาพปัญหาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนอยู่ในระดับปัญหามาก ค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณธรรมด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ คุณธรรมด้านความมีวินัย ค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือคุณธรรมด้านความอดทน และคุณธรรมด้านความเคารพ ค่าเฉลี่ย 3.69 และ 3.58 ตามลำดับ

2. ผลการยกร่างรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยมีองค์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความมีวินัย ด้านความอดทนและด้านความเคารพ โดยยึดกิจกรรมคุณธรรมเป็นหลักในการยกร่างรูปแบบเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จัดทำเป็นคู่มือรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม มีขั้นตอนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 เตรียมพร้อมคุณธรรมจริยธรรม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรมคุณธรรม และขั้นตอนที่ 3 ติดตามพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยเครื่องมือรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

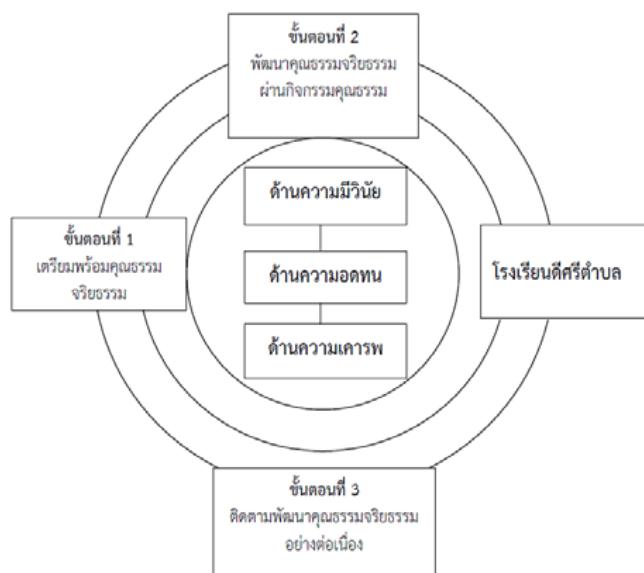
รายการ	n	คะแนน เต็ม	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		t-test	P
			\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
กลุ่มทดลอง	104	5	2.22	0.43	4.01	0.23	17.20*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมก่อนการใช้เครื่องมือในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 2.22 และหลังจากการใช้เครื่องมือนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้นที่ค่าเฉลี่ย 4.01 ค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และติดตามการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องและทำการปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และสรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒnarูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหัวยเสือ อำเภอทองผาภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบuriเขต 3 เป็นเครื่องมือที่ได้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นหลังจากการพัฒนาด้วยเครื่องมือดังกล่าว

8. อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหัวยเสือ อำเภอทองผาภูมิ มีองค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม 3 ด้าน คือ ด้านความมีวินัย ด้านความอดทน และด้านความเคารพ มีขั้นตอนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 เตรียมพร้อมคุณธรรมจริยธรรม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรมคุณธรรม และขั้นตอนที่ 3 ติดตามพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพ

รูปที่ 1 แสดงรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน

รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหัวยเสือ พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมทั้ง 3 ด้านก่อนการพัฒนาเฉลี่ย 2.22 และหลังการพัฒนาเฉลี่ย 4.01 และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำไปใช้และมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาพบ 3 ขั้นตอนหลักในการพัฒนา โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อมด้านคุณธรรม การให้ความรู้ การเลือกแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การติดตามผล [4] และในขั้นตอนที่ 3 ติดตามพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการติดตามและดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในปีการศึกษาต่อมาทั้งกลุ่มตัวอย่างเดิมและดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนกับกลุ่มตัวอย่างใหม่หรือกับนักเรียนทั้งโรงเรียน ซึ่งผลการศึกษาในภาพรวมมีความ

สอดคล้องกับ จรัส แก้วเบง [5] ทำการศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านควระธรรมโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยศึกษาภักดีนักเรียนโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จำนวน 2,432 คน คณะครุ จำนวน 101 คน พระสงฆ์ จำนวน 8 รูป และผู้ปกครอง จำนวน 120 คน พบว่า วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านควระธรรมนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ควระธรรมที่มีต่อพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ ควระธรรมที่มีต่อครู-อาจารย์ ควระธรรมที่มีต่อเพื่อน และควระธรรมที่มีต่อผู้ปกครองและบุคคลอื่น โดยใช้โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมด้านควระธรรม โครงการประกวดมารยาทไทย โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน และโครงการที่เตือนน้องในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน หลังจากเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้านควระธรรมทั้ง 4 ด้านดีขึ้นเป็นลำดับ และสอดคล้องกับชุมชน ทองชุม[6] ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาสามัคคี อำเภอหน้ายื่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมนักเรียนในเรื่องจริยธรรม 7 ประการ คือ (1) ความเมตตากรุณา (2) ความมีระเบียบวินัย (3) ความรับผิดชอบ (4) ความซื่อสัตย์ (5) ความเสียสละ (6) ความประทัย และ (7) ความกตัญญูต่ำที่ ซึ่งยังพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอน นักเรียนมีระดับพฤติกรรมในระดับปานกลาง หลังจากดำเนินการศึกษาด้วยการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการอบรมให้ความรู้ การเล่นบทบาทเพื่อเป็นเครื่องจุงใจให้ประพฤติดี การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่สอนเน้นเรื่องจริยธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พบรุติกรรมนักเรียนมีระดับค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการ มีค่าระดับคงทนอยู่ในระดับตีมาก สอดคล้องกับ นรีนุช เหลือล้มัย [7] ทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน และศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนประถม ศึกษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษามี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นประสบการณ์ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ 4) ขั้นสรุป 5) ขั้นปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ และ 6) ขั้นประเมินผล ซึ่งจากการใช้รูปแบบการทำให้นักเรียนมีค่าเฉลี่ย คะแนนความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรม เจตคติที่มีต่อคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพุติกรรมเชิงจริยธรรม ทั้งด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเมตตากรุณา และด้านความมีวินัยในตนเอง หลังร่วมกิจกรรมสูงกว่าค่าเฉลี่ยค่าแนะนำร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับพระครูพิชัยภูมิคณาทร[8] ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธวิธีของนักศึกษามหาวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมที่เปลี่ยนไปไม่เหมาะสมตามหลักพุทธวิธี หลักพุทธวิธีในการปฏิบัติการฝึกอบรม 5 ขั้นตอนคือ 1) การทำสมาธิเบื้องต้น 2) การตัดความกังวล 3) อาบานสติ 4) นิวรณ์ และ 5) ไตรสิกขา

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 3 คุณธรรมคือ คุณธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมด้านความอดทนและคุณธรรมด้านความเคารพซึ่งเป็นคุณธรรมหลักของโรงเรียนดีศรีตํ่ำบล ดังนั้นควรมีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมด้านอื่นๆ ต่อไปด้วย

2) จากการทดลองการใช้เครื่องมือรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนพบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ

3) จากรายงานผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้เครื่องมือ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยรูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพควรส่งเสริมให้โรงเรียนคิดค้นรูปแบบหรือนวัตกรรมใหม่ขึ้นมาพัฒนานักเรียนต่อไป

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่หลากหลาย เช่น คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คุณธรรมสำหรับเยาวชนวัยเรียน เป็นต้น

2) ควรมีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอื่นๆ ที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้เพิ่มขึ้น เช่น โครงการคุณธรรมและความตื่นตัวหากทำ และปัญหาที่อยากแก้ไขกับคุณธรรมนักเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. 2010. **Guidelines for, Measurement and Evaluation Development of Desirable Characteristics in Core Basic Education Curriculum BE 2551.** Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand., LTD.
- [2] Office of the Secretary-General of the Teachers Council. 2009. **Research for Professional Development in Education: Concepts for Practicing.** Bangkok: Khurusapha.
- [3] Ban Huai Suea School. 2012. **Fiscal Year Plan 2012.** Kanchanaburi: (Mimeographed)
- [4] Ratchadaphorn Thirawan and Titiya Netwong. “Teaching by Using Ethical Resource Base Learning for 21st Century Learner”. **Journal of Industrial Education**, 14(2), p. 320-326.
- [5] Charan Kaewpeng. 2003. **Students’ Ethics and Moral Development in Reverence Dharma at Chiangkham Wittayakom School, Chiangkham District, Phayao Province.** Master of Education Thesis. Program in Educational Administration. Chiang Rai Rajabhat University.
- [6] Chomchay Thongchum. 2004. **The Development of Teaching and Learning to Promote Student Ethics in Pattana Samakkee School, Nam Yuen District, Ubon Ratchathani Province.** Independent Study, Master of Education Thesis, Program in Education Administration, Mahasarakham university.
- [7] Neeranuch Limmai. 2009. **Research and Development Model of Activities to Enhance Moral Ethics for Elementary Students.** Master of Education Thesis, Program in Educational Research. Chulalongkorn University.
- [8] Phrakhru Phisitkhanathorn. 2011. **Form of Moral Development according to the Buddhist Principles of Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj campus students.** Doctor of Philosophy thesis, Program in Education for Local Development. Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.